

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lieta Nr. 2021-36-01

25.10.2022.

INFORMĀCIJA PAR LIETU Nr. 2021-36-01

“Par Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 7.¹ panta pirmās daļas 2. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam”

Satversmes tiesa 2022. gada 27. oktobrī plkst. 10.00 izskatīs lietu Nr. 2021-36-01 “Par Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 7.¹ panta pirmās daļas 2. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

LIETAS DALĪBNIEKI

- Pieteikuma iesniedzēja: Politiskā partija „Mēs – Talsiem un novadam”.
- Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu: Saeima.

APSTRĪDĒTĀS NORMAS

Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 7.¹ panta pirmās daļas 2. punkts (turpmāk – apstrīdētā norma) noteic, ka politiskajai organizācijai (partijai), par kuru pēdējās Saeimas vēlēšanās nobalsojuši vairāk nekā divi procenti vēlētāju, piešķir valsts budžeta finansējumu kalendāra gada laikā:

- 1) 4,50 euro apmērā par katru iegūto balsi pēdējās Saeimas vēlēšanās;
- 2) 0,50 euro apmērā par katru iegūto balsi pēdējās pašvaldības domes vēlēšanās;
- 3) 0,50 euro par katru iegūto balsi pēdējās Eiropas Parlamenta vēlēšanās.

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMAS

- Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmais teikums:
“Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.”

PIETEIKUMA IESNIEDZĒJAS APSVĒRUMI

Pieteikuma iesniedzēja ir politiskā partija, kas tika dibināta 2017. gadā, lai veicinātu Latvijas Republikas un īpaši Talsu novada iedzīvotāju interešu aizstāvību un īstenošanu. Pieteikuma iesniedzēja ir piedalījies Talsu novada domes vēlēšanās 2017. gadā, kad ieguvusi trīs deputātu vietas, un 2021. gadā, kad ieguvusi četras deputātu vietas. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma nenodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret partijām, kas piedalās pašvaldības domes vēlēšanās, bet nepiedalās Saeimas vēlēšanās. Ar 2019. gada grozījumiem Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā partijām atvēlētais valsts budžeta finansējums esot ievērojami palielināts, turklāt šo finansējumu varot saņemt ne tikai tās partijas, kuras ir pārstāvētas Saeimā, bet arī tās partijas, kuras Saeimā nav pārstāvētas, bet par kurām Saeimas vēlēšanās nobalsojuši vairāk nekā divi procenti vēlētāju. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos atrodoties visas politiskās organizācijas (partijas) – gan tās, kuras saņem valsts budžeta finansējumu, gan arī tās, kuras valsts budžeta finansējumu nesaņem, bet ir iesniegušas kandidātu sarakstu pašvaldības domes vēlēšanās un kuru pārstāvji ir ievēlēti pašvaldības domē. Šīs grupas vienojošā pazīme esot griba izmantot tiesības iesniegt kandidātu sarakstu pašvaldības domes vēlēšanās un iegūt pārstāvību pašvaldības domē. No astoņām politiskajām organizācijām (partijām), kuras 2021. gadā piedalījušās Talsu novada domes vēlēšanās, septiņas esot pārstāvētas arī Saeimā un tāpēc papildus Partiju finansēšanas likuma 7.¹ panta pirmās daļas 1. punktā paredzētajam finansējumam vēl saņemšot arī apstrīdētajā normā noteikto finansējumu – neatkarīgi no tā, vai konkrētā partija konkrētajā pašvaldības domē vispār ir pārstāvēta. Tādējādi attieksme pret vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos esošām personu grupām esot atšķirīga. Tādējādi apstrīdētā norma pārkāpjot Satversmes 91. panta pirmajā teikumā nostiprināto tiesiskās vienlīdzības principu.

INSTITŪCIJAS, KAS IZDEVUSI APSTRĪDĒTO AKTU, – SAEIMAS – APSVĒRUMI

Saeima uzskata, ka apstrīdētā norma atbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Apstrīdētā norma esot pieņemta ar mērķi stiprināt un konsolidēt politisko partiju sistēmu, kas aptver visu valsts teritoriju, un iesaistīt politiskās organizācijas (partijas) arī nacionālā līmeņa vēlēšanās, kā arī nodrošināt Saeimā pārstāvēto partiju darbību ar tai

nepieciešamiem diezgan ievērojamiem resursiem. Saeima nepiekrīt tam, ka Pieteikuma iesniedzējas norādītās personas būtu atzīstamas par tādām, kuras atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos. Diferencētais finansējuma sadales modelis izslēdzot iespēju, ka būtisku valsts finansējumu savas darbības nodrošināšanai saņem politiskās organizācijas (partijas) ar relatīvi nelielu pilsoņu atbalstu, un vienlaikus nodrošinot to, ka samērīgu atbalstu saņem politiskās organizācijas (partijas), kuras ieguvušas lielāku vēlētāju atbalstu un ir pārstāvētas Saeimā. Politiskā organizācija (partija), kas pārstāvēta tikai vienā pašvaldības domē, bet nav piedalījusies Saeimas vēlēšanās, nevarot sniegt ievērojamu ieguldījumu partiju konsolidācijā visas valsts mērogā un vienmērīgā iesaistē nacionālā līmeņa vēlēšanās. Šāda veida partijas atbilstoši to darbības specifikai nepildot tādus pašus un salīdzināmus uzdevumus kā parlamentā pārstāvētās partijas, kuru biedru skaits esot nesalīdzināmi lielāks un kuras attīstot vērienīgu starptautiska līmeņa aktivitāti.

PIEAICINĀTĀS PERSONAS

Personas vai to pārstāvji, kas savu viedokli snieguši rakstveidā: Finanšu ministrija, Tieslietu ministrija, tiesībsargs, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, biedrība "Latvijas Pašvaldību savienība", biedrības „Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS” direktore *Mg.iur.* Iveta Kažoka un *Mg.sc.soc., Mg.oec.* Lelde Metla-Rozentāle.

Uz tiesas sēdi ar lietas dalībnieku piedalīšanos aicinātās personas vai to pārstāvji: Tieslietu ministrija, tiesībsargs, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, biedrības „Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS” direktore *Mg.iur.* Iveta Kažoka, *Mg.sc.soc., Mg.oec.* Lelde Metla-Rozentāle un *Ph.D.* Daunis Auers.

TIESAS PROCESS

Lietas Nr. 2021-36-01 izskatīšana tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos tiks uzsākta 2022. gada 27. oktobrī. Tiesas sēde notiks klātienē, bet pieaicinātās personas tiks uzklausītas gan klātienē, gan izmantojot tehnoloģiju sniegtās iespējas, attālinātā režīmā.

Interesenti tiesas sēdi ar lietas dalībnieku piedalīšanos varēs vērot tiešraidē Satversmes tiesas mājaslapās un tiesas YouTube kontā. Informācija būs pieejama arī Satversmes tiesas twitter kontā @Satv_tiesa.

Tiesas sēdes laikā lietas dalībnieki izklāsta lietas faktiskos apstākļus un juridisko pamatojumu, tiek uzklausītas pieaicinātās personas, tad seko tiesas debātes un replikas. Tiesas sēde beidzas ar tiesas sēdes priekšsēdētāja paziņojumu par to, kad tiks pasludināts spriedums. Nolēmumu pieņem ne vēlāk kā 30 dienas pēc pēdējās tiesas sēdes.

Par nolēmuma pasludināšanas dienu un laiku tiks izsūtīta preses relīze un informācija tiks publicēta Satversmes tiesas mājaslapā sadaļā "Jaunami", kā arī sadaļā "Lietas" pie šīs lietas numura.

Relīze sagatavota, lai informētu sabiedrību par Satversmes tiesas darbu. Detalizētāka informācija par Satversmes tiesas aktualitātēm, ierosinātajām un izskatītajām lietām pieejama Satversmes tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv. Aicinām sekot līdzī informācijai arī tiesas *Twitter* kontā [@Satv_tiesa](https://twitter.com/Satv_tiesa) un tiesas *Youtube* [kanālā](#).

Zanda Meinarte

Satversmes tiesas

Sabiedrisko attiecību speciāliste

Zanda.Meinarte@satv.tiesa.gov.lv

67830759, 26393803

Video par Satversmes tiesu [šeit](#).